

.....
บทบาทรูอบนบการสงเสริมทักษะการเรียนรูในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุมบูรพาศึกษา
Teacher's Opinions in Promoting the 21st Century Skills of Preschooler
in Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1
Buraphaseuksa Goup

Received: August 17, 2020

Revised: September 19, 2020

Accepted: September 21, 2020

จันทรธมา ไทยแกว*

Janthima Thakaew

ปณัฐรณ จารุชัยนวัฒน**

Panutsorn Jaruchainiwat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทครูในการสงเสริมทักษะการเรียนรูในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในดานการสงเสริมความคิดสร้งสรค์ ดานการสงเสริมการคิดอยางมีวิจารณญาณและการแกปญหา ดานการสนับสนุนใหเด็กสือสารกับผูอื่น และดานการเปิดโอกาสใหเด็กทำงานรวมกับผูอื่น ประชากรที่ใชในงานวิจัย คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุมบูรพาศึกษา ปีการศึกษา 2562 ทั้งหมด 14 โรงเรียน จำนวน 67 คน งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใชในการวิจัย คือ แบบสอบถามบทบาทครูในการสงเสริมทักษะการเรียนรูในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุมบูรพาศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทครูในการสงเสริมทักษะการเรียนรูในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, $S.D. = 0.62$) เมื่อพิจารณารายดาน พบว่า ดานการสงเสริมความคิดสร้งสรค์มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$, $S.D. = 0.64$) รองลงมา คือ ดานการสนับสนุนใหเด็กสือสารกับผูอื่น ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.61$) และดานการสงเสริมการคิดอยางมีวิจารณญาณและการแกปญหา ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.61$) ดานการเปิดโอกาสใหเด็กทำงานรวมกับผูอื่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเทากัน ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.64$)

คำสำคัญ : บทบาทรูอบนบ/ ทักษะการเรียนรูในศตวรรษที่ 21/ เด็กวัยอนุบาล

* นิสิตปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Master of Education Student Program in Early Childhood Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Advisor Associate Professor Dr., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: aor_aor5555@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study were to study the role of teachers in promoting the 21st century skills of preschoolers consisting of creativity, critical thinking and problem solving, communication and collaboration skills. The sample of this study was the entire population consisting of 67 teachers who were responsible for Kindergarten 1-3 in the academic year 2019, from 14 schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, Buraphaseuksa Group. The research instrument was questionnaire on the role of teachers in promoting the 21st century skills of preschoolers in Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, Buraphaseuksa Group. The data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, and standard deviation and the results were presented as tables accompanying the article.

The results showed that, in overall, the role of teachers in promoting the 21st century skills of preschoolers was rated at high level ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.62). Considering each aspect, the role of teachers in promoting creativity showed highest average value ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64), followed by communication skills ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61), while the role of teachers in promoting the critical thinking ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61), and problem-solving skills and provision of collaboration opportunity showed similar average values ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.64).

Keywords : Role of Teachers / 21st Century Skills / Preschoolers

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อความต้องการกำลังคนที่มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา Office of the Education Council, 2017: 15-18) ภาควิชาเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนากลอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการคิด การเรียนรู้ การทำงาน การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร และการร่วมมือทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Ken Kay, 2013: 30-45) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว โดยจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ซึ่งประกอบด้วย การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะ การเรียนรู้ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา Office of the Education Council, 2017: 75-92)

.....

ปี ค.ศ. 2013 ภาศึเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (P21) ได้พัฒนากรอบแนวคิดของโปรแกรมและหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักการศึกษา ผู้ให้การดูแล เด็กเล็ก ผู้บริหาร และผู้กำหนดนโยบายการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ ให้สามารถบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ากับโปรแกรมการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ มีความเข้าใจในวิธีการส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในสภาพการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ อีกทั้งเป็นการพัฒนาแนวทางเพื่อสนับสนุนการนำทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดเป็นทักษะ (4Cs) ดังนี้ 1) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3) การสื่อสาร และ 4) การทำงานร่วมกัน (Battelle for kids, 2019: 2-9)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน โดยระบุแนวทางการพัฒนาทักษะและการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ Ministry of Education, 2017: 1-4) นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กไทย พ.ศ. 2562 ได้ยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ในลำดับต้นของวาระแห่งชาติ เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนในประเทศไทยได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามหลักวิชาการที่กล่าวถึงช่วงปฐมวัย (ตั้งแต่ปฏิสนธิ – 8 ปี) เป็นวัยที่สมองมีการพัฒนาสูงสุดและมีการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด อีกทั้งการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านเหมาะสมจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กไทย Childhood Development Act, 2019)

เด็กปฐมวัย จำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยที่ดี ครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การพัฒนาต่าง ๆ ของเด็กเนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดเด็ก ดังนั้นครูจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รู้จักรับผิดชอบรักเด็ก อุทิศตนอย่างเต็มที่ จิตใจโอบอ้อมอารี เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก มีความยุติธรรม และมีลักษณะเป็นผู้นำ เพื่อให้การดูแลเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวางรากฐานความคิด สติปัญญา อารมณ์ สังคม ลักษณะนิสัย เสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี ให้กับเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย Department of Local Administration, Ministry of Interior, 2004: 13) นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 ได้ระบุถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยระบุไว้ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และมีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกระดับการศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ และเปลี่ยนบทบาทครู เพื่อให้มีความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการวางรากฐานที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนไปสู่การพัฒนาในช่วงอายุถัดไป (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ Office of the Secretary of the National Strategy Committee, 2018: 30-33) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเปลี่ยนตัวเองให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การพัฒนาทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 แก่ผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

.....
Battelle for kids (2019) ได้ระบุถึงการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กอนุบาล ไว้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กได้รับประสบการณ์การเล่นอย่างสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายที่เด็กสามารถเข้าถึงวัสดุต่าง ๆ ได้โดยง่าย การจัดแสดงผลงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระในการเล่น 2) ด้านการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เป็นการให้โอกาสเด็กได้เล่น ได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำในกิจกรรมต่าง ๆ และการแก้ปัญหาที่พบเจอในชีวิตประจำวัน 3) ด้านการพัฒนาทักษะการสื่อสาร เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนากับผู้ใหญ่และเพื่อน ได้สังเกตวิธีการสื่อสารของผู้คน สร้างสภาพแวดล้อมทางภาษาที่หลากหลาย การส่งเสริมให้เด็กถามคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงความรู้สึก รวมถึงเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นผ่านการฟัง และ 4) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นการส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ การเล่นเกมและกิจกรรมที่ใช้โครงงานเป็นฐาน การอำนวยความสะดวกในการอภิปรายทั้งในลักษณะเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม การเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมของเด็ก ๆ ทุกคน โดยมุ่งเน้นในสิ่งที่เด็กสนใจและส่งเสริมให้เด็กสำรวจสิ่งที่สนใจร่วมกัน นอกจากนี้ Barbara (2016) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้ 1) การช่วยเด็กโดยมุ่งเน้นไปที่คำถามสำคัญและคำถามกระตุ้นการคิด เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง 2) การสร้างโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและการให้เด็กเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ในชีวิตจริง 3) การเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่นและการให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 4) การให้เด็กใช้วิธีการที่หลากหลายในการสื่อสารกับผู้อื่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 (Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, 2018) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะศตวรรษที่ 21 โดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ สามารถจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการสมวัย มีคุณภาพ มีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และมีความเป็นเลิศ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน มีความเป็นมืออาชีพ สู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มบูรพาศึกษาเป็นกลุ่มโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับอนุบาล มีจำนวน 14 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีโรงเรียนที่เป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย มีการจัดอบรมครูจากหน่วยงานต้นสังกัดโดยตรง เพื่อเป็นวิทยากรในการให้ความรู้และพัฒนาแก่ครูในพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ทั้งหมด อีกทั้งยังได้รับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ได้พัฒนาผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยจำนวนไม่มากนักที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้แก่เด็กในระดับการศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่เป็นงานที่เน้น การศึกษากับเด็กและผู้ปกครอง ได้แก่งานวิจัยของ จิตรา ชนะกุล, กรรณิการ์ สุธสม และ มัลลิกา จุฑามณี (Chanagul, Susum and Chutamanee, 2019) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย

.....
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผลการศึกษาพบว่า หลังจากผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงขึ้นโดยมีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมโปรแกรมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ปวีณา สัมมนาวงศ์ (Sammanawong, 2016) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 แก่เด็กอนุบาลในโรงเรียนกัลยาณมิตร โดยวิเคราะห์บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 แก่เด็กอนุบาล ใน 4 ด้าน ได้แก่ การให้ความรู้ การเป็นแบบอย่าง การทำกิจกรรมร่วมกัน และการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน และชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น และด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อีกทั้งยังไม่พบเอกสารงานวิจัยใดที่ได้ศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าว เพื่อที่นำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้แก่เด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทชุมชน สังคม และประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 2. การส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3. การสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น และ 4. การเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาลจากแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 (Barbara A., 2016) และการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กอนุบาล (Battelle for Kids, 2019) และได้สังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล

.....
ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล	1. ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	1.1 การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเล่นที่หลากหลาย 1.2 การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 1.3 การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ 1.4 การสร้างแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์
	2. ด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	2.1 การใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2.2 การให้เด็กใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดหรือการกระทำ 2.3 การส่งเสริมการคิดผ่านการเล่นเชิงสังคม 2.4 การให้เด็กเรียนรู้การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริง
	3. ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น	3.1 การส่งเสริมให้เด็กใช้วิธีที่หลากหลายในการสื่อสาร 3.2 การเปิดโอกาสให้เด็กร่วมสนทนากับผู้อื่น 3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสาร 3.4 การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี
	4. ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.1 การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้แบบร่วมมือ 4.2 การจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลาย 4.3 การส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการอภิปราย 4.4 การให้เด็กมีบทบาทในการเป็นสมาชิกกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา ปีการศึกษา 2562 ทั้งหมด 14 โรงเรียน จำนวน 67 คน งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

.....
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการสอน และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา จำนวน 8 ข้อ 3) ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้วิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัยและสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยคำนวณค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับเลือกเป็นประชากร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
 - 1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ไปยังผู้อำนวยการ และครูอนุบาล พร้อมแนบแบบสอบถามออนไลน์ส่งไปถึงโรงเรียนทั้ง 14 โรงเรียน ที่เป็นประชากรในการวิจัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.3 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมโดยพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา ได้แบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 บทบาทรู่นูบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความเห็นของครูอนุบาลที่เกี่ยวกับบทบาทรู่นูบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล (ประคอง กรรณสูตร Kannasut, 1999) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทรู่นูบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.80 จบการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 80.60 โดยจบจากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.60 และมีประสบการณ์สอนชั้นอนุบาลระยะเวลา 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.78 ครูส่วนใหญ่ประจำชั้นอนุบาล 3 คิดเป็นร้อยละ 47.80 มีเด็กในการดูแลจำนวน 21 – 30 คน คิดเป็นร้อยละ 55.22 นอกจากนั้นพบว่า ครูส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 50.70

2. บทบาทรู่นูบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทรู่นูบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา

บทบาทรู่นูบาล	ระดับการปฏิบัติ (n=67)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.45	0.64	มาก
1.1 การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเล่นที่หลากหลาย	4.35	0.75	มาก
1.2 การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.44	0.65	มาก

บทบาทครูอนุบาล	ระดับการปฏิบัติ (n=67)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.3 การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ	4.44	0.59	มาก
1.4 การสร้างแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์	4.56	0.58	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	4.36	0.61	มาก
2.1 การใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.36	0.65	มาก
2.2 การให้เด็กใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดหรือการกระทำ	4.46	0.60	มาก
2.3 การส่งเสริมการคิดผ่านการเล่นเชิงสังคม	4.11	0.62	มาก
2.4 การให้เด็กเรียนรู้การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริง	4.50	0.55	มากที่สุด
3. ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น	4.40	0.61	มาก
3.1 การส่งเสริมให้เด็กใช้วิธีที่หลากหลายในการสื่อสาร	4.42	0.57	มาก
3.2 การเปิดโอกาสให้เด็กร่วมสนทนากับผู้อื่น	4.34	0.65	มาก
3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสาร	4.46	0.60	มาก
3.4 การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี	4.38	0.59	มาก
4. ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.36	0.64	มาก
4.1 การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้แบบร่วมมือ	4.35	0.65	มาก
4.2 การจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลาย	4.39	0.62	มาก
4.3 การส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการอภิปราย	4.35	0.65	มาก
4.4 การให้เด็กมีบทบาทในการเป็นสมาชิกกลุ่ม	4.34	0.62	มาก
รวม	4.39	0.62	มาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61) และด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเท่ากัน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.64)

1) ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.65) การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.59) และการเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเล่นที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

2) ด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ การให้เด็กเรียนรู้การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริง ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.55$) รองลงมา คือ การให้เด็กใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดหรือการกระทำ ($\bar{X} = 4.46$, $S.D. = 0.60$) ลำดับรองลงมา คือ การใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.65$) และการส่งเสริมการคิดผ่านการเล่นเชิงสังคม ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = 0.62$) ตามลำดับ

3) ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.46$, $S.D. = 0.60$) รองลงมา คือ การส่งเสริมให้เด็กใช้วิธีที่หลากหลายในการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.42$, $S.D. = 0.57$) ลำดับรองลงไป คือ การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ($\bar{X} = 4.38$, $S.D. = 0.59$) และการเปิดโอกาสให้เด็กร่วมสนทนากับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.34$, $S.D. = 0.56$) ตามลำดับ

4) ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.39$, $S.D. = 0.62$) รองลงมา คือ การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้แบบร่วมมือและการส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการอภิปราย ($\bar{X} = 4.35$, $S.D. = 0.65$) และการให้เด็กมีบทบาทในการเป็นสมาชิกกลุ่ม ($\bar{X} = 4.34$, $S.D. = 0.62$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องบทบาทครูอนุบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลวิจัยพบว่า การปฏิบัติของครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และสนับสนุนให้เด็กวัยอนุบาลได้รับการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเล่นที่หลากหลาย มีการจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ และสร้างแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติเป็นประจำในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแสดงความคิดสร้างสรรค์และความรู้สึกลึกซึ้งผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กมีความสามารถในการจินตนาการสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ความคิดใหม่ และวิธีการใหม่ สอดคล้องกับ Battelle for Kids (2019) ได้ระบุถึง ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถแสดงออกมาในหลายรูปแบบ ทั้งจากการใช้ความหลากหลายในการสร้างความคิดและเทคนิคการสร้างสรรค์ชิ้นงาน การสร้างความคิดใหม่ที่คุ้มค่า (ทั้งแนวคิดที่ดีขึ้นและแตกต่างออกไป) การลงมือทำอย่างรอบคอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และประเมินแนวคิดของตน เพื่อปรับปรุงและเพิ่มความพยายามอย่างสร้างสรรค์ ในการสร้างผลงานของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม และควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิด

.....
สร้างสรรค์ โดยการมอบโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ มีการจัดเตรียมสื่อวัสดุ
อุปกรณ์ที่หลากหลายที่เด็กสามารถเข้าถึงวัสดุต่าง ๆ ได้โดยง่าย สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมทักษะ
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริริภา คุ่มจั่น, ญัฐธิดา ไชยอัคพงศ์,
อุปกิต ทรวงทองกลาง และคณะ (Khumchan, Chaiakaraphongset and Suangthonglang, 2019) พบว่า
แนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คือ ให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติภายใต้การดูแล
ของครู เน้นการใช้คำถามกระตุ้นให้คิด โดยครูไม่ประเมินความคิดของเด็ก กระตุ้นให้ปฏิบัติจากความยืดหยุ่น
หลากหลายแบบและชมเชยความคิดแปลกใหม่ริเริ่มของเด็ก เน้นบรรยากาศที่สนุก ให้อิสระในการคิด การแสดง
ความคิดเห็นแก่เด็กปฐมวัย บทบาทของครูผู้สอนยึดหลักในการอำนวยความสะดวก สังเกตผู้เรียนและใช้คำถาม
กระตุ้นอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหลักในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ
ของเด็ก การกระตุ้นหรือรื้อฟื้นต่อคำถามที่แปลก ๆ ของเด็ก การกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองลดการอธิบาย
และยกย่องชมเชยเมื่อเด็กมีจินตนาการที่แปลกและมีคุณค่า จะทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้
ผลการวิจัยของ ปฐมาภรณ์ เดชะโกสยะ (Dejakaisaya, 2010) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
ปฐมวัยที่ทำกิจกรรมการสร้างภาพบนกระดานตะปู ยังพบว่า เด็กจะเกิดการคิดได้ต้องเริ่มจากการลงมือกระทำ
การกระทำจะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ และสร้างภาพในสิ่งที่ป็นนามธรรมได้ ยิ่งคิดมาก
เท่าไร ยิ่งแสดงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น การลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิด
ความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง รวมทั้งการให้เด็กได้สรุปและนำเสนอผลงานด้วยตนเองเป็นการกระตุ้น
ให้เด็กใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมการสร้างภาพบนกระดานตะปู เป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม
ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้เลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ตามความสนใจอย่างอิสระและนำมาสร้างเป็นภาพที่แปลกใหม่
ผ่านกระบวนการคิด การวางแผน สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเต็มที่ เด็กมีอิสระทางอารมณ์ มีอิสระที่จะสำรวจ
ทดลอง เรียนรู้ด้วยตนเอง จะส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดได้หลายทิศทาง หลายแง่
หลายมุม การคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่และการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มากขึ้น

2. ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของครูในการเป็นผู้อำนวย
ความสะดวก ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้เด็กวัยอนุบาลได้รับการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะสำหรับการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก หรือมีการปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้
จากผลการวิจัยในประเด็นย่อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสาร การส่งเสริมให้
เด็กใช้วิธีที่หลากหลายในการสื่อสาร การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี และการเปิดโอกาสให้
เด็กร่วมสนทนากับผู้อื่น ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูให้ความสำคัญ
ในด้านการสนับสนุนให้เด็กสื่อสารกับผู้อื่น เป็นการสนับสนุนให้เด็กวัยอนุบาลได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ
และทักษะสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกประการหนึ่งด้วย และยังมีความสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 (Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1,
2018) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะศตวรรษที่ 21 โดยจัดให้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา
จังหวัดนครปฐม ได้กำหนด ทิศทางการจัดการศึกษาในพันธกิจไว้อย่างชัดเจน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ
คุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ให้นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการสมวัย มีคุณลักษณะผู้เรียนใน

.....
ศตวรรษที่ 21 ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางด้านการสื่อสารให้เกิดขึ้นกับเด็ก สอดคล้องกับ Barbara (2016) ที่กล่าวถึงบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำได้โดยการมุ่งเน้นวิธีปฏิบัติทางการเรียนการสอน คือ การช่วยให้เด็กมีวิธีที่หลากหลายในการสื่อสารกับผู้อื่น โดยการแบ่งปันข้อมูล การเรียนรู้ การนำเสนอข้อความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับวัลย์รัตน์ จันทร์เสมา (Chansema, 2011) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารแบบวันภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา พบว่า การพัฒนาการสื่อสาร ครูต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาภาษาผ่านกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ฝึกการใช้ภาษาและพัฒนาการพูด ดังนั้นครูจำเป็นต้องใช้คำถามให้เด็กได้มีโอกาสพูดอภิปราย แสดงความเห็นอย่างสม่ำเสมอ ให้เด็กได้สนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวที่เรียนเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิมของเด็ก และเด็กได้ใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ได้คิด ได้ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนทำให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น เนื่องจากเด็กเกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจครู ส่งผลให้เด็กมีความเชื่อมั่นในการพูดแสดงความคิดเห็น ช่วยส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารได้ดีขึ้น นอกจากนี้ นงลักษณ์ งามขำ (Ngamkham, 2008) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ตรงที่เปิดโอกาสให้เด็กแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริง จากการได้ฟังคำถามที่เข้าใจง่าย การได้ฟังการสนทนาพูดคุยฟังเพลง ฟังคำคล้องจอง ฟังนิทาน ฟังการเล่าเรื่องจากเพื่อน เป็นการเพิ่มเติมประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาให้กับเด็ก ฉะนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญช่วยในการกระตุ้น คอยชี้แนะ ชมเชย ให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในด้านการฟังและการพูด โดยจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ตามความสนใจของเด็กจะช่วยส่งผลให้เด็กเกิดเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

3. ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของครูในการเป็นผู้อำนวยการความสะอาด ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้เด็กวัยอนุบาลได้รับการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า ครูมีการจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลาย มีการส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการให้เด็กมีบทบาทในการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ครูมีการปฏิบัติในระดับมาก ชี้ให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญและมีบทบาทในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ที่ได้รับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทุกด้านต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมการอบรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กอนุบาล พบว่า ครูส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 50.70 ส่งผลให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในการเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับ Early Childhood Teacher (2013) ได้ระบุถึงบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็ก ๆ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการทำงานกลุ่มร่วมกัน มีการพูดคุยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงช่วยเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมให้สูงขึ้นการทำงานคนเดียวจะ

.....
น้อยลงกระบวนการทำงานกลุ่มจะมีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก ครูจะมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ รัชนก ก่อดิษฐ์ (Kodit, 2012) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือ การผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกัน โดยให้เด็กมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ให้เด็กได้รับอิสระทางความคิด ความต้องการในการเลือกในสิ่งที่อยากเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เต็มไปด้วยบรรยากาศที่สนุกสนาน มีความสุข เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปัน ร่วมมือกันในการหาคำตอบที่ตนเองสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เด็กไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวนีย์ รื่นสุข (Reunsuk, 2009) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ในการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยควรมีการยืดหยุ่นเวลาในการทำงานไม่ควรมีการบังคับให้ทำตามแบบ ควรให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง และครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กเกิดการวางแผนร่วมกัน ส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือ การช่วยเหลือ และมีความรับผิดชอบ พฤติกรรมการแสดงออกของครูมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการเป็นแบบอย่างที่ดี ครูควรใช้คำพูดที่สุภาพนุ่มนวลเป็นกัลยาณมิตรกับเด็ก ให้ความรัก กำลังใจ ชมเชย เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความร่วมมือที่เหมาะสม เด็กจะได้มีความรู้สึกอบอุ่น และมีความสุขในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

4. ด้านการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของครูในการใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การให้เด็กใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดหรือการกระทำ การส่งเสริมการคิดผ่านการเล่นเชิงสังคม และการให้เด็กเรียนรู้การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริง ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวโดยดูได้จากการปฏิบัติของครู ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจและนำแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นไปตามเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 (Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, 2018) ที่ได้กำหนดเป็นทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ สามารถจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทิน สีนวน, พัชรี ผลโยธิน, วรณดี แสงประทีปทอง และอรชา ตูลานันท์ (Seenuan, Phonyotin, Sangprateetong and Tulananda, 2018) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้การไตร่ตรองการสอนและสารนิทัศน์ พบว่า แนวทางที่ทำให้เด็กเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การให้เด็กได้ทำกิจกรรมโดยได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากของจริง ประกอบการใช้สื่อเป็นรูปธรรมจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กได้คิด เพราะการคิดของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถเกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้จากสิ่งของที่เป็นรูปธรรม เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ที่เด็กได้สัมผัส สำรวจ และทดลองกับสิ่งแวดล้อม ผู้ใหญ่ให้อิสระเปิดโอกาสให้เด็กยอมเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้เด็กจะสามารถคิดได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาลที่ได้จากการวิจัย และนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล
2. หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาลที่ได้จากงานวิจัย ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำนโยบาย และคู่มือการปฏิบัติของครูปฐมวัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทครูอนุบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล เฉพาะโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อศึกษาบทบาทครูในการใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาลอย่างครอบคลุม
2. การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาลในระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นและช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม

References

- Barbara, A. (2016). "Integrating the Curriculum to Engage and Challenge Children". **Young Children** 71(3): 8-16. Retrieved November 24, 2019, from <https://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/40c6-b1c3-66a7cee859df%40pdc-v-sessmgr05>.
- Battelle for Kids. (2019). **21st Century Learning for Early Childhood Framework**. Retrieved November 24, 2019, from <https://www.battelleforkids.org/learning-hub/learning-hub-item/21st-century-learning-for-early-childhood-framework>.
- Childhood Development Act. (2019). **Royal Thai Government Gazette**. Volume 136: 56. (in Thai)
- Chanagul, C., Susom, K. and Chutamanee, M. (2019). "A Model Enhancing Early Childhood Children's Life Skill in the 21st Century According to the Theory of Self-Sufficient Economy by the Parents' Participation in Phranakhon Rajabhat University's Internship Schools' Network". **Eastern University of Management and Technology Journal** 16(2): 404-445. Retrieved June 18, 2020, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/poly/article/view/232108/159726>. (in Thai)

-
- Chansema, W. (2011). **Verbal Communication Ability of Young Children through Psycho-Intellectual Learning Activity**. [Online]. Retrieved June 12, 2020, from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Walairat_C.pdf. (in Thai)
- Dejakaisaya, P. (2010). **Creativity of Young Children Acquiring Pegboard Art Activity**. [Online]. Retrieved June 12, 2020, from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Patamaporn_D.pdf. (in Thai)
- Department of Local Administration, Ministry of Interior. (2004). **Guideline for Child Development Center under the Local Government Organization**. Retrieved November 22, 2019, from http://www.dla.go.th/work/e_book/eb6/eb6_3/3km5.pdf. (in Thai)
- Early Childhood Teacher. (2013). **Six Strategies for 21st Century Early Childhood Teachers**. Retrieved November 27, 2019, from <https://www.earlychildhoodteacher.org/blog/six-strategies-for-21st-century-early-childhood-teachers>.
- Ken, K. (2013). **21st Century Skills: Why They Matter, What They Are, and How We Get There**. [21st century skills: Rethinking how Students Learn] (Translated by Worapoj Wongkitrungruang and Athip Jittarek). 2nd ed. Bangkok: Openworlds. (in Thai)
- Kannasut, P. (1999). **Statistics for Behavioral Science Research**. 3rd ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Khumchan, S. Chaikaraphonget, N. and Suangthonglang, O. (2019). "The Development of Creative Thinking Curriculum for Early Childhood in the Age of Education 4.0. VRU Research and Development Journal Science and Technology". **Journal of Research and Development, Valaya Alongkorn under the Royal Patronage** 14(1): 42-51. Retrieved July 4, 2020, from [file:///C:/Users/Asus/Downloads/184230-Article%20Text-606943-1-10-20190629%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Asus/Downloads/184230-Article%20Text-606943-1-10-20190629%20(3).pdf). (in Thai)
- Kodit, R. (2012). **The Effects of Children as Researchers Learning on the Cooperation Behavior of Preschool Children**. [Online]. Retrieved June 18, 2020, from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Ratchanok_K.pdf. (in Thai)
- Ministry of Education. (2017). **Early Childhood Curriculum 2017**. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand. (in Thai)
- Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. (2018). **Basic Education Development Plan (2018-2021)**. Retrieved November 22, 2019, from <http://www.nptedu.go.th/area1/index.php?name=download&file=readdownload&id=34>. (in Thai)

.....
Ngamkham, N. (2008). **Listening and Speaking Abilities of Young Children through Riddle Activities**. [Online]. Retrieved July 19, 2020, from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Nongluck_N.pdf. (in Thai)

Office of the Education Council. (2017). **National Education Plan 2017 - 2036**. Retrieved December 15, 2019, from <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1540-file.pdf>. (in Thai)

Office of the Secretary of the National Strategy Committee. (2018). **Thailand's National Strategy 2018 – 2037**. Retrieved December 26, 2019, from <http://www.library.coj.go.th/Book/460186?c=284141212>. (in Thai)

Reunsuk, S. (2009). **Preschool Children's Cooperative Behavior Experienced through Group Creative Art Activities**. [Online]. Retrieved June 18, 2020, from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Saowanee_R.pdf. (in Thai)

Sammanawong, P. (2016). "Parent's Roles in Promoting the 21st Century Skills of Kindergarteners in Kalayanamitta School". **Electronic Journal of Education** 11(1): 171-186. Retrieved November 22, 2019, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/82504/65581>. (in Thai)

Seenuan, T., Phonyotin, P., Sangprateetong, V. and Tulananda, O. (2018). **A Development of an Instructional Model to Develop Early Childhood critical Thinking Through Reflective Teaching and Documentation**. [Online]. Retrieved September 19, 2020. From file:///C:/Users/Asus/Downloads/57305-Article%20Text-296908-1-10-20180314%20(1).pdf. (in Thai)